

Застосовувати і використовувати зброю доводиться в самих різних умовах: в населених пунктах, на транспорті, в полі, в лісі, а в деяких випадках і в багатолюдних місцях. І кожен раз, застосовуючи зброю в оперативних обставинах поліцейський повинен (зобов'язаний) вміти, за необхідності, з одного-двох пострілів влучити в ціль. А таких результатів можна досягти лише тоді, коли навчишся досконало володіти зброєю.

Володіння зброєю – це означає в самих різних і несподіваних ситуаціях, з будь-якого положення, незалежно від способу ведення вогню, вміти не тільки вражати ціль, але і влучно стріляти по наміченим точкам на цілі; правомірно застосовувати зброю під час затримання злочинця або його конвоюванні тощо.

Вогнева підготовка у підготовці та майбутній професійній діяльності фахівця як система навчальних заходів, спрямованих на засвоєння рядовим та начальницьким складом органів поліції теоретичних знань і практичних вмінь, необхідних для забезпечення високої бойової готовності підрозділів поліції одна із базових навчальних дисциплін в опануванні обраної професії, без вивчення якої неможливе становлення працівника поліції викладається на протязі всього навчання в закладах зі специфічними умовами навчання системи МВС України.

Надійшла до редколегії 25.02.2019

УДК 351.74

В. В. ІВАЩЕНКО,

курсант факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

О. О. ШЕВЧЕНКО,

старший викладач Рівненського вищого професійного училища

Департаменту поліції охорони

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВІДПРАЦЮВАННЯ ВОГНЕВОГО КОНТАКТУ

Розглянуто окремі питання вдосконалення методики відпрацювання вогневого контакту поліцейськими та надано відповідні рекомендації.

Ключові слова: *вогневий контакт, поліцейський, національна поліція, пейнтбол, страйкбол, лазертаг, екстремальні умови, екстремальні ситуації.*

Використання вогнепальної зброї проти поліцейських є вкрай небезпечним злочином, можливі тяжкі наслідки. Наприклад, 23 серпня 2016 року на Тернопільщині зловмисник вбив двох поліцейських, що приїхали на виклик і поранив ще двох. У сутичці з використанням вогнепальної зброї приймали участь 30 правоохоронців (10 поліцейських з місцевого відділку, а пізніше – ще два десятки екіпірованих бійців спецпідрозділу «Сокіл»).

Тому опрацюванню вогневого контакту необхідно приділяти постійну увагу у системі професійної підготовки особового складу Національної поліції. Ці питання вирішуються під час занять з тактичної та вогневої підготовки. Найбільш суттєвим питанням під час тренування вогневого контакту є використання зброї, як слухачами-поліцейськими, так і слухачами-злочинцями.

Найбільш доцільно для тренування особового складу Національної поліції використовувати справжню вогнепальну зброю. В таблиці 1 вказані недоліки та переваги використання вогнепальної зброї під час тренувань. Критичними вимогами є: використання зброї тільки у спеціалізованому приміщенні (тир, кілерхауз), де є система кулеуловлення та вентиляція, напрямок стрільби тільки у бік кулеуловлювача, велика ціна похибки під час можливих пересувань. При використанні вогнепальної зброї необхідно жорстко додержуватися заходів особистої безпеки. Нажаль кількість недоліків при використанні цієї

зброї більш ніж переваг. Ця зброя може використовуватися при тактичному пересуванні тільки особовим складом спеціальних підрозділів, де в наявності достатній настрій, культура поведінки зі зброєю та жорстко виконуються заходи особистої безпеки.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця для вогнепальної зброї

Негатив	Позитив
Дуже небезпечно	Справжня зброя
Вартість	Наявність пострілу та віддачі
Необхідний спеціальний тип	Почуття небезпеки
Ціна похибки	
Необхідне захисне спорядження	
Направляти у людей зброю	

Найбільш часто використовуються на заняттях з тактичної підготовки імітаційна зброя. В руках бійців знаходиться дерев'яна, пластикова або гумова зброя. Основна мета направляти у бік небезпеки руки з предметом, який імітує зброю. В таблиці 2 вказані недоліки та переваги імітаційної зброї під час тренувань. Критичними вимогами є: повністю відсутня робота зброї, майже не можливо встановити недоліки при утриманні та використанні зброї, а також психологічна складова. Кількість недоліків при використанні цієї зброї майже така як і переваг. Цю зброю доцільно використовувати для початківців та на перших заняттях з тактичної підготовки.

Таблиця 2

Порівняльна таблиця для імітаційної зброї

Негатив	Позитив
Не має відчуття небезпеки	Повністю безпечно
Не має пострілу	Відсутнє додаткове обладнання
Не має віддачі	Мала вартість
Питання: поцілів чи ні	Не потрібно обслуговувати
	Строк служби

Страйкбольна зброя майже повністю імітує справжню вогнепальну зброю не тільки зовнішнім виглядом але і можливістю споряджати магазин, імітується як автоматична так і самозарядна зброя. В таблиці 3 вказані недоліки та переваги страйкбольної зброї під час тренувань. Критичними вимогами є: великі витрати боєкомплекту (кульки), зарядка акумуляторів, іноді не можливо встановити попадання. При використанні страйкбольної зброї необхідно дотримуватися заходів особистої безпеки. Обов'язкова захисна маска погіршує видимість для бійця. Дещо підіймає ефективність страйкбольного обладнання використання системи сімулішин. В цій системі використовується вогнепальна зброя, але боєкомплект не є летальним. Нажаль кількість недоліків при використанні цієї зброї більш ніж переваг.

Таблиця 3

Порівняльна таблиця для страйкбольної зброї

Негатив	Позитив
Необхідне обслуговування	Вигляд справжньої зброї
Необхідне захисне спорядження	Звук пострілу
Велика вартість	Боєкомплект дешевий
Поповнення боєкомплекту	
Не зрозуміле «поранення»	
Строк служби	
Можливе травмування	

Пейнтбольна зброя в меншій ступені імітує справжню вогнепальну зброю. Майже завжди пейнтбольні маркери мають вигляд автоматичної зброї. Можна чітко встановити вид поранення, частину тіла в яку потрапила «куля». З цього приводу можна вказати на недоліки бійця та способи подолання цих недоліків. В таблиці 4 вказані недоліки та переваги пейнтбольної зброї під час тренувань. Критичними вимогами є: необхідне зарядне устаткування (балони зі стислим газом), витрати боєкомплекту (кульки з фарбою). При використанні пейнтбольної зброї необхідно додержуватися заходів особистої безпеки. Обов'язкова захисна маска погіршує видимість для бійця. Нажаль кількість недоліків при використанні цієї зброї більш ніж переваг. Цю зброю доцільно використовувати при колективних заняттях при моделювання динамічних ситуацій та у випадках коли необхідно встановити неправильні дії бійців по виду їх «поранення».

Таблиця 4

Порівняльна таблиця для пейнтбольної зброї

Негатив	Позитив
Необхідне обслуговування	«Поранення» добре видно
Необхідне захисне спорядження	Звук пострілу
Вартість	Больові відчуття при «пораненні»
Поповнення боєкомплекту	
Вигляд зброї	
Строк служби	
Можливе травмування	

Лазертаг повністю відповідає масо-габаритним характеристикам вогнепальної зброї або використовується вогнепальна зброя, яка стріляє холостими набоями. В цьому випадку імітується як автоматична так і самозарядна зброя. В таблиці 5 вказані недоліки та переваги лазертагу під час тренувань. Критичними вимогами є: велика вартість комплекту та неможливість самостійного ремонту електронного обладнання, а також відносна влучність цього обладнання. Кількість недоліків при використанні цієї зброї набагато менш ніж переваг. Цю зброю можна використовувати без будь яких обмежень.

Таблиця 5

Порівняльна таблиця для лазертагу

Негатив	Позитив
Вартість	Вигляд справжньої зброї
Похибка при ураженні	Повністю безпечно
	Обслуговування
	Строк служби
	Програмне забезпечення

Лазертаг використовує інфрачервоний або лазерний промінь для «ураження» супротивника. Інфрачервоне випромінювання око людини не бачить, тому черга яка випущена з такої зброї також не видна. Захисної маски, які використовуються зі страйкбольною та пейнтбольною зброєю, в цьому випадку не потрібні. Усі бійці окрім зброї повинні мати спеціальний жилет, на якому вмонтована система датчиків. Інфрачервоний промінь потрапляє на датчик і на жилеті загоряються індикатори, які вказують на ураження бійця. Ефективність лазертагу підвищує програмне забезпечення. За рахунок програмного забезпечення при використанні лазертагу можна встановлювати наступні опції:

- час на перезарядку зброї;
- дія інфрачервоних гранат у певному радіусі;
- кількість попадань у кожного бійця;
- кількість патронів у набой;
- больові відчуття при попаданні променю;
- ведення статистики вогневого контакту кожного бійця та підрозділу в цілому.

Лазертаг поділяється на два види: інтегрований та неінтегрований. В інтегрованому варіанті використовується зброя, в середині якої розташована електронна частина. В неінтегрованому варіанті використовується справжня вогнепальна зброя для відстрілу холостих набоїв. На цій зброї у передній частині встановлюється електронний пульт, який забезпечує появу інфрачервоного променя під час стрільби.

Рисунок 1. Використання лазертагу на заняттях з тактичної підготовки у приміщенні

В Харківському університеті внутрішніх справ спільно з спеціалістами підприємства «Скіф» були проведені практичні заняття з використанням лазертагу. Відпрацьовувалися дії поліцейського у приміщенні у режимі пошуку злочинця зі зброєю (Рисунок 1). В результаті проведеного заняття були встановлені основні переваги та недоліки використаної зброї та надані основні рекомендації, як для проведення заняття так і щодо удосконалення системи імітації вогневого контакту на основі лазертагу.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 11.04.2019).
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 11.04.2019).
3. Ануфрієв М. І. Організаційно-правові засади управління безпекою життєдіяльності працівників органів внутрішніх справ України : наук.-практ. посіб. Харків : Ун-т внутр. справ, 1998. 32 с.
4. Бандурка А. М. Генерал милиции советует и предупреждает : учеб. пособие. Харьков : Ун-т внутр. дел, 1998. 256 с.
5. Джафарова О. В. Щодо визначення категорії «Екстремальні умови проходження служби в органах внутрішніх справ // Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 73–74.
6. Власенко І. В. Удосконалення професійної підготовки працівників ОВС. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2006. Вип. 35. С. 356–360.
7. Власенко І. В. Проблеми особистої безпеки працівників правоохоронних органів // Проблеми вдосконалення професійної майстерності працівників ОВС в бойовій підготовці :

матеріали наук.-практ. конф. (м. Одеса, 31 жовт. 2008 р.) / МВС України, Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса, 2008. С. 11–13.

8. Шевченко Т. В. Критеріальні дослідження ефективності дій малих оперативних груп // Наукове забезпечення службово-бойової діяльності Національної гвардії України : зб. тез доп. VIII наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 берез. 2017 р.). Харків : НАНГУ, 2017. С. 127–130.

9. Шевченко Т. В. Екстремальні умови під час виконання повноважень поліцейськими та їх вплив на гарантування особистої безпеки поліцейського. *Право і суспільство*. 2017. С. 135–139.

Надійшла до редколегії 15.04.2019

УДК 355.234

С. А. КАПЕЛЮШНИЙ,

*начальник відділу військової освіти та наукової роботи
управління бойової та спеціальної підготовки*

Головного управління Національної гвардії України;

 <https://orcid.org/0000-0001-9745-9288>;

С. В. БЕЛАЙ,

професор, старший науковий співробітник

науково-дослідної лабораторії будівництва та оперативного застосування

Національної гвардії України науково-дослідного центру службово-бойової діяльності

Національної гвардії України;

 <https://orcid.org/0000-0002-0841-9522>

ДО ПИТАННЯ РОЗРОБЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СЕРЖАНТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Доведено актуальність питання розроблення системи професійного розвитку сержантського складу Національної гвардії України. Розкрито сутність Кваліфікаційного стандарту підготовки і План підготовки, які являють собою програму навчання рядового складу.

Ключові слова: *сержантський склад, Національна гвардія України, професійний розвиток, курс лідерства.*

Сьогодні Національна гвардія України рухається шляхом реформування та розбудови за зразком військових формувань провідних країн ЄС та НАТО. Ключовим етапом у процесі модернізації та оновлення сил безпеки і оборони України є формування високопрофесійного сержантського складу, який є кістяком багатьох передових армій світу [1].

Величезну роль в успішних та позитивних перетвореннях, що нині відбуваються у Національній гвардії України, відіграє всебічна підтримка іноземних партнерів Національної гвардії України. Зокрема, 18 травня 2018 року була підписана Технічна угода між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством національної оборони і Збройними силами Канади. У рамках реалізації Технічної угоди у Національній гвардії України розпочала роботу канадська військова навчальна місія «ЮНІФАСР», яка дозволить військовослужбовцям Національної гвардії України вивчити іноземний досвід у сфері стандартів та моделей підготовки рядового, сержантського і офіцерського складу.

У рамках зусиль із розвитку сержантського складу був створений документ «Загальні вимоги до представника сержантського складу», в основі якої лежать «Структура військового працевлаштування» і «Загальні вимоги до представника сержантського складу» Збройних сил Канади [2]. Ці документи були основоположними під час розроблення Кваліфікаційного стандарту і Плану підготовки.